

WISE

Talous on viheliäisempi kuin miltä se VM:n laskelmissa näyttää

WISE-seminaari Tiedekulmassa, 16.1.2019

Paavo Järvensivu

BIOS-tutkimusyksikkö, paavo.jarvensivu@bios.fi

WISE-konsortio, www.wiseproject.fi

Ilmastopäästöjen radikaali vähentäminen ja ilmastomuutokseen varautuminen

- Minkälaisia valmiuksia Suomella on ennakoida yhteiskunnan ja talouden nopeaa, isoa muutosta?
- VM laatii kansallisen budjetin taustalla olevat makrotaloudelliset ennusteet
- Ennustemallit perustuvat oppikirjateorioihin
- Mallit kuvaavat historiallisen jatkumon lineaarista kehitystä
- Samankaltaiset mallit ovat hyvin yleisesti käytössä eri tutkimusinstituuteissa niin Suomessa kuin maailmalla; käytännössä ennusteiden erot ovat hyvin pienet

”No siis mä en tiedä onko koskaan ton tyyppisiä että meillä olis joku tällöinen valtava yhteiskunnallinen murros, haluttais tehdä. Kun eihän tässä nyt ole nähty semmosia, että aika pieniä liikkeitähän tässä on ollut. Oikeestaan joo on hirveen vaikee kyllä kuvitella että miten se vois se prosessi mennä ja minkälaisia valmiuksia sitten kenelläkin siinä prosessissa mukana olevalla olis tähän.”

Kokenut virkamies VM:n kansantalousosastolta, joka vastaa kokonaistaloudellisista ennusteista, erilaisista kokonaistaloudellisista vaihtoehtolaskelmista ja julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyysarvioista.

- Suomessa ”talouden reunaehdot” on viime vuosina rakennettu keskeisesti VM:n ennusteiden ja arvioiden perusteella; esim. eduskuntavaalit 2015 kehystyivät VM:n 10 mrd € kestävyysvajelaskemien kautta
- Onko oikeanlaista tietoa saatavilla? Onko kykyä talouspoliittisen vision luontiin ja sen toteuttamiseen?
- Vaikuttaa siltä, että talouden kokonaiskuvan arvioinnin metodologinen ja tiedollinen kapeus muodostaa resilienssiaukon.

- Esimerkiksi hallitusneuvotteluissa osapuolet saavat käyttää muitakin kuin VM:n ennusteita ja lähestymistapoja
- Jos tavoitteena on yhteiskunnan järjestelmämuutos, sen täytyy perustua pikemminkin poliittiseen visioon kuin tarkkaan laskelmaan; VM:n kansantalousosaston tehtäväksi jää pikemminkin seurata mitä tapahtuu ja analysoida mitä tapahtui
- Yksi mahdollinen ratkaisu on monialaisen tiedepaneelin perustaminen tai olemassa olevan Ilmastopaneelin parempi resursointi ja poliittisen aseman tukevoittaminen.
 - ”Talouden reunaehdot” ja tavoitteet määritetään tavalla, joka huomioi nopeat ja laajat järjestelmätason sosio-ekologiset murrokset.